

**Универзитет у Крагујевцу
Факултет техничких наука у Чачку**

**ПРАВИЛНИК
О ДУАЛНОМ МОДЕЛУ СТУДИЈА
НА ФАКУЛТЕТУ ТЕХНИЧКИХ НАУКА У ЧАЧКУ
(ПРЕЧИШЋЕН ТЕКСТ)**

Септембар 2023. године

Стручна служба Секретаријата Факултета техничких наука у Чачку, извршила је правно-техничку редакцију и утврдила пречишћен текст Правилника о дуалном моделу студија на Факултету техничких наука у Чачку.

Пречишћен текст Правилника о дуалном моделу студија на Факултету техничких наука у Чачку, садржи:

1. Правилника о дуалном моделу студија на Факултету техничких наука у Чачку, број 44-949/5 од 14. април 2021. године, и
2. Одлуку о измени Правилника о дуалном моделу студија на Факултету техничких наука у Чачку, број 012-469/26 од 22.3.2023. године.

Пречишћен текст Правилника о дуалном моделу студија на Факултету техничких наука у Чачку, не садржи:

1. Одредбу члана 2. Одлуке о измени Правилника о дуалном моделу студија на Факултету техничких наука у Чачку, број 012-469/26 од 22.3.2023. године, јер она регулише ступање на снагу Одлуке о измени Правилника о дуалном моделу студија.

УНИВЕРЗИТЕТ У КРАГУЈЕВЦУ
ФАКУЛТЕТ ТЕХНИЧКИХ НАУКА У ЧАЧКУ
Број: 05-1607
Датум: 18.9.2023. године
ЧАЧАК

ПРАВИЛНИК
О ДУАЛНОМ МОДЕЛУ СТУДИЈА
НА ФАКУЛТЕТУ ТЕХНИЧКИХ НАУКА У ЧАЧКУ
(ПРЕЧИШЋЕН ТЕКСТ)

1. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Правилником о дуалном моделу студија (у даљем тексту: Правилник), уређује се начин реализације дуалног модела студија на Факултету техничких наука у Чачку (у даљем тексту Факултет), мрежа послодаваца, узајамна права и обавезе Факултета и Послодавца, услови за избор ментора код послодавца, упис, распоређивање студената код послодавца, каријерно вођење и саветовање, праћење и оцењивање студената и друга питања у вези са дуалним моделом студија.

2. РЕАЛИЗАЦИЈА ДУАЛНОГ МОДЕЛА СТУДИЈА

Члан 2.

Факултет реализује студије по дуалном моделу ради школовања кадра за потребе привреде окружења, и шире, у циљу:

- обезбеђивања услова за стицање, усавршавање и развој компетенција студената у складу с потребама тржишта рада,

- обезбеђивања услова за лакше запошљавање по завршеном високом образовању,
- обезбеђивања услова за непосредно укључивање студената у процес рада и
- промовисања друштвено одговорне улоге послодавца у друштву.

Члан 3.

Факултет реализује дуални модел студија као самостални студијски програм или као модул у оквиру акредитованог студијског програма, на академским и струковним студијима (у даљем тексту: студијски програм по дуалном моделу).

Студенти по дуалном моделу студија стичу, усавршавају, односно изграђују знања и вештине у складу са исходима студијског програма и стандардом квалификација.

Члан 4.

Студијски програм по дуалном моделу студија се састоји од активне наставе на Факултету и учења кроз рад код Послодавца, као интегралног дела студијског програма.

Изузетно, део учења кроз рад може да се реализује на Факултету или код трећег лица, које има материјалне, техничке и кадровске услове за извођење дела учења кроз рад, уколико учење кроз рад није могуће у целини реализовати код Послодавца.

Конкретан облик сарадње између Факултета и Послодавца уредиће се Уговором о дуалном моделу студија, а међусобни однос Послодавца и студента Уговором о учењу кроз рад.

3. МРЕЖА ПОСЛОДАВАЦА

Члан 5.

Факултет за реализацију студијских програма по дуалном моделу студија, образује мрежу послодаваца у сарадњи са Привредном комором Србије.

Члан 6.

Мрежу послодаваца чине послодавци који имају потребу за запошљавањем лица са квалификацијама које се стичу на студијском програму и који испуњавају следеће услове:

1. обављају делатност која омогућава реализацију садржаја из студијског програма;
2. имају запослена лица која испуњавају услове за ментора (врсту и ниво високог образовања који одговара врсти и нивоу који студент стиче према студијском програму и три године радног искуства у струци);
3. располажу одговарајућим простором, опремом и средствима за рад у складу са студијским програмом и планом реализације учења кроз рад;
4. примењује мере безбедности и здравља на раду у складу са законом;
5. да над послодавцем није отворен стечајни поступак нити је покренут поступак ликвидације;
6. да одговорно лице и ментор нису осуђивани правноснажном пресудом за кривично дело за које је изречена безусловна казна затвора у трајању од најмање три месеца, као и за кривична дела насиље у породици, одузимање малолетног лица, запуштање и злостављање малолетног лица или родоскрвнуће, кривична

дела из групе кривичних дела против полне слободe, против привреде, против службене дужности, против правног саобраћаја и против човечности и других добара заштићених међународним правом, без обзира на изречену кривичну санкцију, да није правноснажно осуђивано за прекршај из области радних односа и за које није, у складу са законом, утврђено дискриминаторно понашање;

7. да одговорно лице и ментор нису правноснажно осуђивани за казнена дела прописана законом којим се уређује спречавање злостављања на раду.

Услове из става 1. тачка 1 - 5. овог члана, послодавци из мреже доказују Изјавом, а услове из тачке 6. и 7. Изводом из казнене евиденције и Потврдом суда, да се против одговорног лица не води кривични поступак.

Члан 7.

Чланови мреже послодаваца могу бити и чланови Савета послодаваца, који се образује у складу са законом којим се уређује високо образовање.

4. ПОСЛОДАВАЦ

Члан 8.

Послодавац је правно лице или предузетник, који испуњава услове утврђене законом и овим Правилником и чија делатност омогућава остваривање одговарајућих садржаја и учења кроз рад утврђеног студијским програмом и Планом и програмом учења кроз рад.

Члан 9.

Обавезе Послодавца који закључује Уговор о дуалном моделу студија су:

1. да је у мрежи послодаваца;
2. да са Факултетом доноси План и програм учења кроз рад;
3. да спроводи и реализује План и програм учења кроз рад;
4. да предложи ментора;
5. да са студентом закључи Уговор о учењу кроз рад;
6. да поштује нормативе који уређују области: рада, безбедности и здравља на раду, спречавања злостављања на раду и дискриминације, заштите података о личности;
7. да поштује нормативе који уређују област заштите података о личности;
8. да поштује нормативе који уређују област интелектуалне својине;
9. да обезбеди студенту средства и опрему за личну заштиту на раду у складу са својим општим актом;
10. да обезбеди студенту накнаду стварних трошкова превоза до места извођења учења кроз рад и назад, највише у висини цене превозне карте у јавном саобраћају, уколико није обезбедио сопствени превоз;
11. да обезбеди студенту накнаду трошкова исхране у складу са општим актом Послодавца;
12. да студента осигура за случај повреде на раду током учења кроз рад, уколико је такво осигурање предвиђено за запослене код Послодавца;
13. да исплати студенту накнаду са припадајућим доприносима за учење кроз рад, по сваком сату проведену на учењу кроз рад, у нето висини од најмање 50% основне зараде запосленог који ради на истим или сличним пословима, која се исплаћује једном месечно најкасније до краја текућег месеца за претходни месец, или

накнаду може исплаћивати у различитим износима по годинама студија сходно нивоу знања студената, по сваком сату проведеном на учењу кроз рад у распону од 30-70% од основне зараде запосленог који ради на истим или сличним пословима, с тим да укупна накнада за учење кроз рад исплаћена на нивоу студијског програма мора да износи најмање 50% од основне зараде запосленог исплаћене за исти период;

14. да Привредној комори Србије достави Уговор о дуалном моделу студија са Факултетом техничких наука Чачак у року од 8 дана од дана закључења.

5. МЕНТОР КОД ПОСЛОДАВЦА

Члан 10.

Ментор код Послодавца је лице ангажовано код Послодавца, које непосредно обезбеђује да се током учења кроз рад реализују садржаји утврђени студијским програмом и одговорно је да студенти стекну компетенције прописане студијским програмом и стандардом квалификације.

Члан 11.

Ментор код Послодавца у сарадњи са академским ментором (наставник или сарадник запослен на Факултету) планира, прати, реализује и вреднује остваривање учења кроз рад.

Члан 12.

Услови за именовање ментора код Послодавца су:

1. високо образовање које одговара најмање врсти и нивоу образовања које студент стиче према студијском програму;
2. најмање три године радног искуства у струци;
3. радна биографија са стручним остварењима;
4. препорука послодавца да поседује позитиван однос према раду и другим запосленима, склоност ка тимском раду, вештину и способност преношења практичних знања;
5. да није осуђиван правноснажном пресудом за кривично дело за које је изречена безусловна казна затвора у трајању од најмање три месеца, као и за кривична дела насиље у породици, одузимање малолетног лица, запуштање и злостављање малолетног лица или родоскрвнуће, кривична дела из групе кривичних дела против полне слободе, против привреде, против службене дужности, против правног саобраћаја и против човечности и других добара заштићених међународним правом, без обзира на изречену кривичну санкцију, да није правноснажно осуђивано за прекршај из области радних односа и за које није, у складу са законом, утврђено дискриминаторно понашање;
6. да није правноснажно осуђивано за казнена дела прописана законом којим се уређује спречавање злостављања на раду.

Услови из става 1. тачка 5-6. овог члана доказују се изводом из казнене евиденције и потврдом суда да се против лица не води кривични поступак.

Члан 13.

Факултет утврђује компетентност ментора код Послодавца на основу услова из члана 12. овог Правилника и разговора са ментором.

Разговор са ментором код Послодавца обављају продекан за наставу и руководилац студијског програма.

Предлог да ментор код Послодавца поседује компетенције за реализацију учења кроз рад припремају продекан за наставу и руководилац студијског програма.

Члан 14.

На основу предлога продекана за наставу и руководиоца студијског програма, декан Факултета доноси Одлуку о именовану ментора.

Члан 15.

Пре почетка реализације учења кроз рад Факултет може организovati обуку ментора код Послодавца, односно припремити упутство за ментора код Послодавца.

6. УПИС СТУДЕНАТА

Члан 16.

1. **Општи услови** уписа на акредитоване студијске програме по дуалном моделу студија утврђени су Законом о високом образовању, Правилником о упису студената на студијске програме Универзитета у Крагујевцу, Правилником о упису студената на основне и мастер студије Факултета, студијским програмом и условима дефинисаним конкурсом.
2. **Посебни услови** уписа кандидата на студијске програме по дуалном моделу:
 - Кандидати за упис на **први степен студија по дуалном моделу**, полажу пријемни испит из предмета као и за класични модел студија изабраног студијског програма.
Кандидати се опредељују за дуални модел студија пре почетка семестра у коме почиње учење кроз рад.
Уколико учење кроз рад почиње од првог семестра онда се кандидати опредељују за дуални модел студија приликом конкурса за упис.
 - Кандидати за упис на **други степен студија по дуалном моделу**, рангирају се на основу остварене опште просечне оцене, дужине студирања на студијама првог степена и степена еквивалентности студијских програма.

Ближи услови за упис студената на студијске програме по дуалном моделу студија, уређени су Правилником о упису студената на основне и мастер студије Факултета.

7. ПРЕЛАЗАК СТУДЕНАТА

Члан 17.

Студент друге високошколске установе, који је уписан на студијски програм по дуалном моделу студија, може наставити студије на Факултету, на студијском програму по дуалном моделу, уз признавање положених испита од стране Комисије за признавање испита.

Студент Факултета може прећи са другог студијског програма и наставити студије на студијском програму по дуалном моделу, уз признавање положених испита од стране Комисије за признавање испита.

Студент Факултета који студира по дуалном моделу студија може прећи и наставити студије на другом студијском програму, уз признавање ЕСПБ бодова стечених

полагањем наставних предмета, осим учења кроз рад, од стране Комисије за признавање испита.

Члан 18.

Комисија за признавање испита доноси одлуку да ли су претходно завршене студије одговарајуће за упис на дати студијски програм, односно модул, врши вредновање започетог или завршеног студијског програма и на основу признатог броја бодова одређује да ли се кандидат може уписати на дати студијски програм.

Прелазак студента спроводи се на лични захтев, у року прописаном за упис године.

Уз захтев студент прилаже уверење о положеним испитима на одговарајућем студијском програму, и наставни програм студија.

Признавање испита спроводи Комисија за признавање испита.

8. РАСПОРЕЂИВАЊЕ СТУДЕНАТА КОД ПОСЛОДАВЦА

Члан 19.

Распоређивање студената код послодаваца врши се у складу са студијским програмом, односно планом и програмом учења кроз рад.

Распоређивање се врши путем интервјуисања студената од стране послодаваца, при чему се усаглашавају жеље студената са избором послодаваца.

Послодавац и студент закључују Уговор о учењу кроз рад.

9. КАРИЈЕРНО ВОЂЕЊЕ И САВЕТОВАЊЕ

Члан 20.

Тим за каријерно вођење и саветовање студената Факултета у сарадњи са Центром за развој каријере и саветовање студената Универзитета у Крагујевцу пружа подршку, подстиче и прати каријерни развој студената у дуалном моделу студија, у складу са стандардима каријерног вођења и саветовања донетим на основу закона којим се уређује национални оквир квалификација.

Основни задаци Тима за каријерно вођење и саветовање студената Факултета односе се на информисање студената, саветодавни рад и обучавање за вешто управљања каријером.

Специфични циљеви и активности Тима који се односе на студије по дуалном моделу, у складу са чланом 9. Закона о дуалном моделу студија у високом образовању, су:

1. праћење задовољства и мотивације студената и Послодаваца током реализације учења кроз рад (путем развијања и примене одговарајућих инструмената мерења задовољства и мотивације студената и послодаваца, редовних анкетаирања и евалуације добијених показатеља, обављањем интервјуа са студентима и послодавцима током трајања учења кроз рад, прављењем одговарајућих стратегија утицања на повећање мотивације и задовољства студената);
2. оснаживање и подржавање студената да планирају и постављају циљеве каријерног развоја (путем едукативних садржаја о каријерном вођењу које развија Тим и у сарадњи са Центром за развој каријере Универзитета; информисањем о могућностима њиховог каријерног развоја; редовним информисањем о различитим праксама, волонтерским обукама, стипендијама и слично; усмеравањем и саветовањем према

- индивидуалним потребама студента, подстицањем саморефлексије о сопственим потребама и циљевима у пословном контексту, подстицањем партиципације студената у активностима Тима);
3. сарадња са средњим школама ради успостављања континуитета пружања услуга каријерног вођења и саветовања (одржавање редовних пословних контаката са директорима и педагошко-психолошким службама средњих школа и одговарајућим предметним наставницима, формирање база података о профилима и ученицима, организовање гостујућих предавања и посета, организовање едукативних радионица уз укључивање студената по дуалном моделу, спровођење истраживања професионалних интересовања ученика средњих школа);
 4. помоћ студентима код избора Послодавца када се учење кроз рад реализује код више послодаваца ради усмеравања студената према индивидуалним потребама и у њиховом најбољем интересу (информисањем студената о пословима код потенцијалних послодаваца и планираним активностима током учења кроз рад, повезивањем са другим студентима ради дељења искустава са праксе, индивидуалним разговорима и анализом усклађености избора послодавца са потребама и интересима студента);
 5. планирање и спровођење других активности континуиране подршке каријерног развоја студената Факултета.

10. ОЦЕЊИВАЊЕ СТУДЕНАТА

Члан 21.

Оцењивање студената се врши у складу са Правилником о полагању испита и оцењивању на испиту Факултета техничких наука, осим “учења кроз рад“, које ће се оцењивати на основу **Методологије за праћење напредовања студената** – вредновање практичних активности учења кроз рад, која је саставни део овог Правилника.

11. ЗАВРШНИ РАД

Члан 22.

Студије по дуалном моделу студија се завршавају израдом и одбраном завршног рада. Саставни део завршног рада је стручни рад студента.

Општи услови за израду и одбрану завршног рада уређени су Правилником о изради и одбрани завршног, дипломског и мастер рада на Факултету техничких наука у Чачку.

12. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 23.

Овај Правилник ступа на снагу наредног дана од дана доношења.

ДЕКАН
ФАКУЛТЕТА ТЕХНИЧКИХ НАУКА
Проф. др Данијела Милошевић, дипл. инж. инф.

Методологија за праћење напредовања студената – вредновање практичних активности учења кроз рад

Ментор код послодавца је дужан да континуирано прати напредак студената у току учења кроз рад, усмерава учење, пружа повратне информације и обезбеди коначну процену постигнућа студента на крају семестра са којом ће бити упознат академски ментор (координатор учења кроз рад на Факултету). Праћење напретка се остварује у складу са исходима прописаним садржајем учења кроз рад.

Сваки студент обавезан је да води Дневник учења кроз рад који треба да садржи:

- Евиденциони лист присуства који потписује ментор код послодавца;
- Кратке извештаје о радним активностима (својих или запослених) за сваку посету појединачно;
- Протоколе за процену напретка студената у току учења кроз рад, а које оверава послодавац (у наставку).

На крају семестра, студент предаје оверен Дневник учења кроз рад академском ментору на основу чега се формира коначна оцена. Да би студент положио испит, потребно је да оствари задовољавајуће оцене за све ставке из три категорије процена (Понашање студената, афективне компоненте учења и рада; Садржајна реализација задатка и вештине; Вредновање квалитета извршеног задатка и саморефлексија) и најмање 50% ставки са оценом *задовољава* из сваке категорије (од оних које су применљиве за процену).

Протокол за процену постигнућа студента у току учења кроз рад

1. Назив задатка/посла: _____
2. Подручје рада: _____
3. Ниво квалификације: _____
4. Сврха квалификације: _____
5. Стручне компетенције (навести на основу садржаја плана рада):

***Категорије оцена за сваку рубрику су (у сваку рубрику уписати одговарајућу оцену):**

- а) Не задовољава
- б) Делимично задовољава
- в) Задовољава
- г) У потпуности задовољава

1. Вредновање процеса		
Понашање студената, афективне компоненте учења и рада	1.1. Присутност, ангажовање, заинтересованост, задовољство, комуникација	
	ЕЛЕМЕНТИ ЗА ОЦЕЊИВАЊЕ	Категорије*
	Студент је редовно присуствовао часовима учења кроз рад	
	Студент је био укључен у реализацију својих задатака или праћење реализације задатака других запослених	
	Студент је заинтересован за своје радне задатке	
	Студент је заинтересован за радне задатке других	
	Студент показује задовољство у извршавању радних задатака	
	Студент је вешт у комуникацији са ментором и запосленима	
	1.2. Вештине рада у тиму (уколико је применљиво)	
	ЕЛЕМЕНТИ ЗА ОЦЕЊИВАЊЕ	Категорије*
	Студент доприноси идејама радног тима	
	Студент је вешт у сарадњи са другим студентима и/или запосленима	
	Студент пружа подршку радном тиму и сарадњи	
	Студент је вешт у руковођењу радним тимом - управљању сопственим радом	
Садржајна реализација задатка и вештине	1.3. Планирање-извршење-контрола процеса	
	ЕЛЕМЕНТИ ЗА ОЦЕЊИВАЊЕ	Категорије*
	Студент вешто анализира радне задатке	
	Студент је вешт у планирању и организацији рада	
	Студент је вешт у планирању потребних ресурса за рад (алати, прибори, материјали)	
	Студент користи ресурсе у складу са правилима или упутствима.	
	Студент користи напредне могућности/опције за решавање проблема	
	Студент одржава радни простор	
	Студент успешно прати и усмерава свој процес рада и учења	
	Студент је спреман за процену процеса рада и учења	
	Студент је самосталан у реализацији радних задатака	
	1.4. Опажајне способности, моторне вештине, рефлексни покрети	
	ЕЛЕМЕНТИ ЗА ОЦЕЊИВАЊЕ	Категорије*
	Студент прецизно извршава задатак	
Студент има добре опажајне способности у процесу рада или праћења рада		
Студент поседује добре моторне вештине		
Студент брзо реагује када је то потребно		
2. Вредновање исхода		
Вредновање квалитета извршеног задатка и саморефлексија	2.1. Ефикасност, продуктивност, квалитет	
	ЕЛЕМЕНТИ ЗА ОЦЕЊИВАЊЕ	Категорије*
	Студент је ефикасан у реализацији задатака	
	Студент је задатке извршио прецизно	
	Студент је задатке извршио према потребним захтевима	
	Студент је израдио производ одговарајућег квалитета	
	Студент је израдио производ одговарајућег изгледа	
	2.2. Вештине самовредновања коначног исхода	
Студент је вешт у самопроцени извршеног задатка		
Студент је способан да уочи могућа побољшања коначног исхода		